

TEN-LIA-LA PÖÖL SI N̄MUNSA PI KÖRINTI NIAA

Pööl lölle Wia

¹ Mi-na Pööl ari la naanbie Timoti ne n̄munse teniŋ deen a pipima. Wia tuötöruŋ le ne u liisemi di mi n̄aa Kirisito Yesu nan̄zoo. La n̄munse teniŋ deen a pipi nialiŋ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi a he Körinti taŋ-la le ne, ari nialiŋ si bi haache keŋe Wia sipaan̄ Akaaya tin̄teen le.

² La Nyimma Wia ari la Tiina Yesu Kirisito lahorimö le, ma jaŋ hoŋ ari yarifielaa.

³ Má len̄ di la denne Wia. U ne n̄aa la Tiina Yesu Kirisito Nyimma, aa fá niaa nennige. U ne yie len̄ nialiŋ tuöŋ si cheye tuöŋ bira töre.

⁴ Di la níi na heen̄ ma, u ne yie len̄ la tuöŋ töre. U si yie n̄aa la tuöŋ töre nii, la ma yie n̄aa la naanbiirin̄ ma síi na heen̄, ba ma tuöŋ töre nii ne. Wia joŋ tuötöruŋ ne pila, nii ne tii la ma pe la naanbiirin̄ le di ba ma na tuötöru-la yiri.

⁵ Kirisito na heen̄ ne woruŋ. Hee-la u fa si na, u titia ne la ma nina. A tin̄ nii wiaa Kirisito ma len̄ la tuöŋ faasa töre ne.

⁶ La si kö di la bul Wia wu-zömö-la a pima di Wia laama ta, la na heen̄ ne woruŋ. La na heen̄ di ma na tuötöruŋ ne. Di ma ne na hee-la yiri la si na aŋ wuo nyalime, ma jaŋ na tuötöru-la yiri la si na.

⁷ Laa yielema ne. La yiela-la saa bibegili. La jima ari hee-la la si na, ma ma na u titia ne. Nii titia ne tuoturu-la la si kene, ma ma kenu ne.

⁸ La naanbiirin, laa che di ma jin nii la si na heen Esia tinteen le ne. Wialin si juula le fa yunje ne kinken kinken a pila. La paala bi biina ari tan jan pulla.

⁹ Wutitii, la fa biina ari la suba dere ne. Ama nii pela le di la si la titia dolun le ben, ama di la jon la yelaa kala a he Wia le, nii-la sii chise niaa suun le.

¹⁰ Wia ne liisela suun deen nisin le. Maachie di wiaa ne juula le, u jan liisela ba le. U le ne laa yiele ari maachie u jan bira liisela di heen ne juula.

¹¹ Ma ma pe sul Wia pila. Niaa yuga ne aa sul Wia a pipila duu pela le. Di Wia ne laa ba Wii-sula, ba kala jan wuo dennu.

Pool ken u wiaa birime

¹² Leele la jan wuo bigisi la titia le, bee wiaa la tuobiinaa daga ari la wu-qaalaa kala zomo nuu-kala teen dunia deen le. Wii-kala la si qaa ma teen, la qaa wialin sii to Wia wonbiin ne an pe qaa wutitii-la Wia sii che. Nuhuobiine wu-jimin le dee la to a ninnaa wialin, ama Wia dolun le ne la qaaba.

¹³ La bi wu-tanii nmunsa pima, ama wialin la si nmunsa, ma jan wuo karime, a jin ba bubusaa maa. La saa laa dii ari ma jan jin wiaa deenba bubusaa a mu dere,

¹⁴ ari ma si jinba mua nii. Ma jima ari tapulii-la, la Tiina Yesu ne miira ko, ma jan

bigisi ma titia ɛ a tiŋ la wiaa, ka di la ma bibigisi la titia ɛ a tiŋ ma wiaa.

¹⁵ Mi fa jima di la jin ɗɗɗɗ nɛ woruŋ, u nii wiaa nɛ tii mi faa che di mi kɔ ma teen, di ma wuo nii sima bulia.

¹⁶ Mi faa che di mi ku to ma lerin a nama, aŋ-na mu Masidoonia tinteen. Di mi nɛ fa bira lii Masidoonia kuko, di mi bira ku to ma teen, di ma hemi wonbiin ɛ di mi mu Judiya tinteen.

¹⁷ Ma biina ari di mi nii che di mi ɗaa wii, mi bi jaŋ biine aŋ-na ɗaa? Ma bira biina mii ɗaa mi wiaa ari dunia niaa sii ɗaa nɛɛ, di mi sei wiin aŋ bira bul di mi bi wii-la seye naa-buasula titia ɛɛ?

¹⁸ Ma jima woruŋ ari Wia keŋ wutitii. Nii wiaa wialin kala la si bula pima ɗaa wutitii nɛ. La bi wiaa bula ari tuobiinaa balia nɛ.

¹⁹ Ma bira jima ari mi-na Pɔɔl, la di la naanbiirin Silivaanas ari Timoti nɛ bul Yesu Kirisito wiaa pima. Yesu wii-wii-kala ɗaa wutitii nɛ. Wu-nyiari kala tuo ba ɛ. U yie sei wutitii nɛ bua-na kala.

²⁰ Wia bula ari u jaŋ ɗaa wiaa yuge a pila. U jaŋ to Yesu ɛ nɛ a len di wialin ku ɗaa wutitii. Nii wiaa nɛ tii, di la nɛ chuɔle Wia dɛɛɛ-na kala, la yie bul “ami” u doluŋ ɛ. La yie bul nii di Wia yirin wuo yire nɛ.

²¹ Ama Wia titia nɛ bula ari la di ma kala keŋ miisin Kirisito ɛ nɛ. U nɛ liisela di la tin tinimin deen maa.

²² U magilela nɛ. U jon u Din-zon-la a hela ɛ nɛ, di la wuo jin ari maachie u jaŋ jon ku-dan ma pila.

²³ Ari Wia, wialin̄ kala mi si bula ḡaa wutitii n̄. Mi bi ma teen̄ kō KōrinȚi l̄, b̄e wiaa mi fa bi ch̄e di mi walimema.

²⁴ U bi naga ari ma si laa wialin̄ dii n̄ tii la chich̄e di la fugema, ama laa ch̄e di la p̄ema l̄ di ma ken̄ tuōtōruḡ. Ma laa Yesu wiaa dii n̄ a chin̄ba l̄ kpaḡ kpaḡ.

2

¹ N̄la wiaa n̄ tii mi bi ma teen̄ kō. Di mi n̄ fa kō, ma tuōḡ fa jaḡ ch̄e.

² Di mi n̄ ḡaa di ma tuōḡ ch̄e, kub̄e n̄ h̄e dime si jaḡ leḡ di mi tuōḡ tōr̄e? Nuu-kala tuo, see nialin̄ titia mi si ḡaa ba tuōḡ ch̄e.

³ Di mi n̄ fa kō ma teen̄, ma n̄ fa jaḡ ḡaa di mi tuōḡ tōr̄e. N̄ii wiaa, di mi n̄ leḡe ma tuōḡ ch̄e, ma bira bi jaḡ leḡ di mi ma tuōḡ tōr̄e, ḡii n̄ tii teḡ-la mi si ḡmuḡsa pima mi bul wialin̄ ḡii pipima. Mi ḡaa ma kala yarida n̄. Mi jima ari tuōtōru-la mi si na, ma ma nau n̄.

⁴ Bua-la l̄ mi si ḡmuḡs̄e teḡ-la di mi pima, mi tuōḡ faasa ch̄e n̄ woruḡ. Mi paala yel n̄ a tin̄ ma wiaa. Mi bi teḡ-la ḡmuḡsa di mi ch̄e ma tuōḡ, ama di mi leḡ di ma jin̄ ari mi faasa choma n̄.

U maga di la joḡo ch̄e nii-la si ḡaa wii ch̄e

⁵ Di nuu n̄ ḡaa ma tuōḡ ch̄e, ma dunduḡa saa dee, mi ma tuōḡ ch̄e n̄, ama mi bi ch̄e di mi bul wiin̄ deḡ yuḡ.

⁶ Nii-la si ḡaa ḡii, ma dōḡisu n̄, ḡii wiaa má leḡ wii-la ta.

⁷ Lεεε-na u maga di ma jon̄ wii-la kala cheu, a pεu ε di u tuon̄ tɔrε. Di n̄ii dee, u tuon̄ jan̄ faasa chei a kieli duu pugimε.

⁸ N̄ii wiaa mii sulma di ma wasa kenu woruŋ a chou.

⁹ N̄la wiaa nε tii mi n̄muŋsε teniŋ pima, di mi na di ma jan̄ wuo to wii-kala mi si bula pima.

¹⁰ Di ma nε jon̄ wii che nuu, mi ma jon̄o cheu nε. Di mi nε fa maga di mi jon̄ wii che nuu, mi jon̄o cheu nε, a tiŋ ma wiaa. Kirisito sipaan̄ nε mi n̄aa n̄ii, bεε wiaa

¹¹ mi bi che di Sitaani wuola. La jin̄ u wu-keniŋ nε.

Pɔɔl tuon̄ bi di-bala pina Turɔwas tin̄teen

¹² Mi si kɔ Turɔwas tin̄teen di mi bul Kirisito wu-zɔmɔ-la a piba, la Tiina suri won̄biin̄ pimi nε,

¹³ ama mi tuon̄ bi di-bala pina, bεε wiaa mi naan̄bie Taatis fa tuo dime. N̄ii nε mi sii lee-la a mu Masidoonia tin̄teen.

Kirisito doluŋ ε la yuo dii Sitaani

¹⁴ Ari n̄ii kala, mi haa lɔlle Wia nε. Bua-na kala, u yie to Kirisito ε nε a pela ε la wuo yuo dii Sitaani. U yie pela ε la wuo bul Kirisito wiaa lee-na kala. Kirisito wu-zɔmɔ-la nage tulaali sii suɔrε, u suɔraa laa leriŋ kala.

¹⁵ La titia nage tulaali-zon̄-la nε Kirisito jon̄o pi Wia. Wia jon̄la gaare nialiŋ u si laa ta ari nialiŋ sii lεl tuon̄ nε.

¹⁶ Nialiŋ sii lεlε teen̄ tulaalii-la suɔraa kpuba nε. Ama nialiŋ Wia sii laa ta teen̄, tulaalii-la

suɔraa piba miisinj nɛ. Kubɛɛ nɛ saa maga duu tinj tintiminj deenj?

¹⁷ Niaa yuga nɛ a ɔollo bubul Wia niinj wiaa a lilaa moribiee, ama la-na bi njii ɲaa. La-na ɲaa ni-titiiba nɛ. Wia nɛ liisela di la tinj tintiminj deenj. Kirisito dolunj ɛ nɛ la to aa bul Wia wiaa.

3

Njii-falii-la dolunj wiaa

¹ Ma biina wialinj la si bula, laa dage la titia njii la si naga nɛɛ? Niaa doɲsunj cho di ba ɲmuɲse tenninj a dage ba si nage njii nɛ di ba kaa kɔ pima. Doɲsunj ma cho di ba laa tenninj ma teenj a dage ba si nage njii a pi niaa, ama la-na bi che di la njinaa njii.

² Ma-na, ma nɛ saa ɲaa tenj-la la si ɲmuɲsa, di niaa karime a jinj njii la si naga. Ba ɲmuɲsa he la tuɔɲ nɛ.

³ Ma nɛ saa chaasa daga ari ma ɲaa tenj-la Kirisito si lenje la ɲmuɲse. Teninj deenj, u bi naga ku-la niaa si kaa ɲmuɲse tenninj nɛ. Wia si weye jonj u Diɲ-zɔɲ-la nɛ kaa ɲmuɲse kialinj ma tuɔɲ. Ba saa bira bi ɲmuɲsa nɛ tabii-taala ɛ, ama ba ɲmuɲsa he nuhuobiinee tuɔsaa ɛ nɛ.

⁴ La to Kirisito ɛ nɛ a ɲaa Wia yarida, njii nɛ tii la keɲ nyu-duonj a bubul u wiaa njii.

⁵ U njii bi naga ari tintimii-la la sii tinj, la titia keɲ u dolunj nɛ. Wia nɛ pila dolunj la titinj.

⁶ Wia titia nɛ pila tintiminj deenj dolunj. Kirisito si jonj u chalinj a ta njii-falii-la u niaa teenj, u wiaa nɛ la bubul. Ba bi wialinj ɲmuɲsa he tabii-taala-la ɛ. Njii-falii-la dolunj lii Wia

Diŋ-zoŋ-la wialin ne. Wialin Moosis si ŋmuŋsa bil di niaa tuto bi niaa miisin wuo pa, ama Wia wu-zomɔ-la si lii u Diŋ-zoŋ-la teen ne wuo niaa miisin pipa.

⁷ Wialin Moosis si ŋmuŋsa bil di niaa tuto, ba ŋmuŋsa he tabii-taala e ne. Wialin fa bi niaa miisin wuo pa. Bua-la e Wia si joŋba pipi Moosis, Wia dage u tula pu ne. Nii ne Moosis siaa kala tutul. Ba sii tul nii, tula-la fa jaŋ lel, ama Iziral tinŋaa bi u siaa wuo biben.

⁸ Ama Wia wu-zomɔ-la lii Wia Diŋ-zoŋ-la le ne. U tutul a kii nii ne. Tula-la-na bi jaŋ lel.

⁹ Wialin Moosis si ŋmuŋsa bil di niaa tuto ne fa keŋ tula. Ama ba fa joŋ cheerin pi nialin fa sii toba ne. Nii-na wialin si leŋe niaa keŋ tuo-pula Wia teen jaŋ paala keŋ tula a kii nii.

¹⁰ Nii-na bunbun ku-la fa sii tul bira bi tula keŋe. U tula-la lele ne, be e wiaa kuŋ doŋ nii tul a kii nii.

¹¹ Di ku-la fa si bi jaŋ dieni ne ko a tutul, nii-na ku-la si jaŋ he dime deen deen ne jaŋ tutul a kiiu.

¹² Laa yiele Wia wu-zomɔ-la e ne. Nii ne tii la chaasa keŋ nyu-duoŋ aa tin.

¹³ Ama la bi Moosis naga. Bua-la e u si na Wia tula, tula-la juu u siaa ne. Tula-la haa che duu lii ne. Nii ne u joŋ gerin a to u siaa, di tula-la si lii, di Iziral tinŋaa si u na. La bi kuŋ joŋo to la siaa.

¹⁴ Ama Iziral tinŋaa fa keŋ nyu-duoŋ ne. Ba bi Wia wialin laa dii. Nii wiaa ari jinin kala, di ba ne karime wialin Wia fa si joŋo pi Moosis bunbun-la di niaa tuto, ba biba laa didii. U

naga ari geri-la Moosis fa si joŋo tɔ u siaa di Iziral tinŋaa sí u siaa na, ku-la ha tɔ ba siaa ne di ba sí Wia tula na. Ama Yesu Kirisito ne jaŋ wuo keŋ geri-la suri, di ba wuo na Wia tula.

¹⁵ Ari jiniŋ kala, di ba ne karime wialiŋ Wia fa si joŋo pi Moosis di niaa tuto-na kala, u yie nage ari kuŋ ne tɔ ba wu-jimiŋ, di ba sí wialiŋ bubuɔŋ jiŋ.

¹⁶ Ama di nuu ne birima a to la Tiina Yesu, Wia jaŋ keŋ ku-la si keɛ ba wu-jimiŋ kaa joŋ.

¹⁷ La Tiina Kirisito ari Wia Diŋ-zɔŋ-la kala ŋaa kubala ne. Lee-la kala saa la Tiina Kirisito Diŋ-zɔŋ-la si he, lee-la niaa bi kuŋ-kala yosu ŋaa.

¹⁸ La nialiŋ kala si laa Yesu wiaa dii, geri-la fa si tɔ la siaa, Wia kaa suri ne. Kirisito tula juu la siaa ne la tutul ari u síi tul ŋii. U keŋla kaa bibirime di la wasa tutul halii, la ku nagu u wii-wii-kala le. La Tiina Kirisito ari Wia Diŋ-zɔŋ-la ne ŋaa ŋii la le.

4

La nage pupoyee ne, Wia joŋ ku-zɔŋ-la a tuɔle la tuɔŋ

¹ Wia ne fála nennige a joŋ tinŋimiŋ deeŋ pila di la titiŋ, ŋii wiaa la naŋdaasiŋ bi yuɔɛ.

² Hiisi wialiŋ ari wu-kaa-faali-la niaa si luɔra ŋiŋaa, la-na viaba ta ne faafaa kala. La bira bi nuu nyise. La bi wiaa nyia pipe Wia niŋ wialiŋ le. Ama Wia sipaŋ la chaasa bul wiaa, di nuu-kala tuɔbiinaa jiŋ ari wutitii ne la bubul.

³ Ama di Wia wu-zomɔ-la la síi bul faa, nialiŋ si lele teen ne ba faa.

⁴ Niaa deenɓa Sitaani ne to ba wu-jimiŋ di ba sí wuo na pulumuŋ. Wia wu-zomɔ-la la síi bul níi dage puluŋ-la. Wia wu-zomɔ-la ma didage Kirisito tula, nii-la si nage Wia.

⁵ Wialin la síi bul, u bi naga la titia wiaa ne la bubul, ama Yesu Kirisito wiaa ne la bubul, nii-la si tii nuu-kala. U wiaa ne tii la tima pipima.

⁶ Buɓbuɓ Wia si ɗaa dunia, u leɗe pulumuŋ chaane birimiŋ tuɔŋ ne. Nii titia ne leɗe u leɗ pulumuŋ ku juu la tuɔŋ. Puluŋ-la ne leɗe la keɗ wu-jimiŋ a wuo jin ɗii Wia síi tul. Wia dage ɗii u síi tul Kirisito siaa le ne.

⁷ La nage pupoyee ne, Wia jon ku-zomuŋ deen a tuɔle la tuɔŋ. Nla saa daga ari dol-bal-la ɗaa Wia kuɗ ne. La dee buu tii.

⁸ La na heɗ ne woruŋ lee-na kala, ama heɗ-la bila wuo. Bua doŋɔ le la yie bi jin wii-la kala le la si he, ama la ha keɗ yielaa.

⁹ Ba yie to naasiŋ a dudogisela, ama Wia bila via ta. Niaa yie ɗmoola lo, ama la bi suu.

¹⁰ Kirisito si suu ɗii, ɗii titia ne la yie na la miisiŋ le ari la ma suba. U ɗii leɗe di miisi-la Yesu si keɗe, di la ma keɗ miisi-la titia.

¹¹ A tin Yesu wiaa, la si he miisiŋ deen le, niaa yie keɗla di ba kpula ne. U ɗii ɗaa di miisi-la Yesu si keɗe, di la ma kenu ne.

¹² Nii wiaa Wia leɗ la suu ne di ma-na keɗ miisiŋ.

¹³ Nuu ne ɗmuɗse wiin deen a bul, ‘Mi laa Wia wiaa dii ne, ɗii ne tii mii bulba.’ La ma keɗ yarida-la titia ne. Nii ne tii la ma laa u wiaa dii a ma bubulba.

¹⁴ La jima ari Wia ne chise la Tiina Yesu suun le, u jan chisela maa, di la di Yesu kala ken miisin. U jan kenla ari ma kala a kaa mu u teen.

¹⁵ Ma wiaa ne tii wiaa deenba kala naa, di niaa wuo yuge a juu Wia lahorimo-la le. Nii jan len di niaa yuga a denne Wia, di u yirin yire.

¹⁶ A tin wiin deen wiaa la nandaasin bi yuore. Yara-la la si kene la miisin deen le, uu hiese ne, ama la diysin-na wasa zuzon tapulii kala ne.

¹⁷ La teen hee-la la sii na bi yuge an bira bi jan dieni maa. Hee-la dagela wonbii-la la si jan to a laa yirin ne Wia teen. Yiri-la jan naa yiri-bal. Yiri-bal-la la si jan laa jan kii hee-la la sii na. La jan ken yiri-balin deen deen.

¹⁸ Nii wiaa kialin la sii na dunia deen le, la bibaa ben ari ba naa kaa. La miiraa ben kialin la si bi na ne, bee wiaa kialin si he dunia deen le niaa nina, ba jan lel, ama kialin niaa si bi na a he Wia teen, ba-na jan he dime a kaa mu wuu.

5

La jan ken yari-falaa Wia teen

¹ La jima la yaaraa deenba la si kene la miisin deen le, di la ne suba a mu Wia teen, u jan pila yari-falaa. Yari-falii-la bi dunia deen lia. U lii Wia teen ne. La jan kenba a he Wia jan le deen deen.

² La si he la miisin deen le, la faasa yel ne. La fa cho di la ken yara-la Wia si jan jonjo pila ne.

³ Di Wia ne fa jon yara-la pila, la fa bi jan ken yaribiree.

⁴ Yara-la la si kenε la miisinj deenj ε bi lenj la tuonj torε. U bi naga ari la cho di la suba nε, ama la cho di la kenj miisinj Wia teenj nε. U nii wiaa Wia janj jonj yara-la si bi janj suu, a lenni la yaraa deenba si janj suu.

⁵ Wia ηaa nii-la si jonj yari-falaa deenba nε a pila. U nε saa jonj u Diη-zonj-la ma hela ε di la wuo jinj ari la janj kenj yari-falaa deenba u teenj.

⁶ Nii wiaa bua-na kala ε la nyunj yie nyaase nε. La si kenj yaraa deenba la miisinj ε, la bi la Tiina Yesu kpaga.

⁷ La bi Kirisito ka na, ama la laa u wiaa dii a tutou.

⁸ La nyunj nyaasa nε, la saa cho di la lii dunia deenj ε a mu la Tiina Yesu teenj.

⁹ Nii wiaa, di la nε hε dunia deenj ε, la cho di la ηaa wiaa di u tuonj tutore nε. Di la nε mu u teenj maa, nii titia nε la janj ηija,

¹⁰ beε wiaa la kala janj mu chinj Kirisito sipaan duu dii la sariya. Kirisito janj tinj nuu-kala mage ηii u si tima mage dunia deenj ε. Di η nε faa ηaa wu-zonjɔɔ, u janj jonj wu-zonjɔɔ tinjinj. Di η nε fa ηaa wu-bonjɔɔ maa, u janj jonj wu-bonjɔɔ tinjinj.

A tinj Kirisito wiaa, la di Wia dii nanɔɔnsun

¹¹ Laa fá Wia nε. Nii nε tii la bul u wiaa pipi niaa, di ba birima lii ba haacheba ε a ku to Wia. Wia nε jinj ηii la si naga. Mi saa jima ari ma tuobiinaa ε ma jinj ηii la si naga nε.

¹² Nii nε tii la bi che di la dage la titia ma teenj, ama laa che di ma bul wutitii-la ma si jima a mu

tigela ɛ. Di ma nɛ ɲaa ɲii, ma jaɲ wuo bul wiaa a pi nialɲ si si baa to Wia aɲ kɛɲ tuɔ-bomunɲ.

¹³ Ma biina ari laa nyaase nɛ ari la sɪi bul wialɲ? Di la nɪi nyaasu, Wia wiaa nɛ tii, ama di la nyun nɪi tiɲ maa, ma wiaa nɛ tii.

¹⁴ Kirisito chola nɛ, u chonu-la nɛ kɛɲla kaa titiɲ. La saa sɛyɛ ari nuu-kala wiaa nɛ ni-bala suu, a tiɲ ɲii wiaa u nage nuu-kala suba nɛ.

¹⁵ Nuu-kala wiaa nɛ tii Kirisito suu. U si suba ɲii, nialɲ si tou ɛ a kɛɲ miisiɲ, u maga di ba ɲiɲaa wialɲ sɪi tɔrɛ u tuɔɲ, aɲ sɪ ba titia tuɔtɔrɛ wiaa ɲaa, a tiɲ u si suu ba wiaa aɲ sii suunɲ ɛ.

¹⁶ ɲii wiaa, a lii jiniɲ kaa mumu la bi che la beɲ niaa ari dunia niaa sɪi beɲ niaa ɲii. Bua dɔɲɔ ɛ, la faa beɲ Kirisito ari niaa sɪi beɲ dɔɲɔ ɲii, ama lɛɛɛ la bira buu beɲ ari la fa sɪi benu ɲii.

¹⁷ ɲii wiaa di nuu-kala nɛ laa Kirisito wiaa dii, ba di Kirisito ɲaa kubala nɛ. Wia kɛnu birimɛ ni-falii nɛ. Wu-binia-la kala bálá nɛ. Wu-falaa nɛ suomi u miisiɲ ɛ.

¹⁸ Wu-falaa deenba kala lii Wia teenɲ nɛ. Wia to Kirisito ɛ nɛ a leɲ ba di niaa siɲ. Tiɲtimii-la Wia si joɲo pila nɛ ɲla: di la mu bula pi niaa di ba kɔ, di ba di Wia siɲ.

¹⁹ Wia to Kirisito ɛ nɛ a wuo ɲaa ba di dunia niaa kala siɲ. Wia na dunia ari ba kɛɲ haache nɛ, ama u fába nennige a joɲ ba haacheba-la a cheba. Wia nɛ si la bula pi niaa ari la di Wia sima nɛ lɛɛɛ.

²⁰ A tiɲ ɲii wiaa Kirisito naasiɲ ɛ nɛ la chinɲ a bubul wiaa deenba a pipi niaa. Wia tola ɛ nɛ a bula pima di ma kɔ u teenɲ. A tiɲ Kirisito wiaa

laa sulma di ma kɔ, di ma di Wia siŋ.

²¹ Kirisito fa bi haache kene, ama a tiŋ la wiaa, Wia leŋe u suu a nage haache tiina. Wia ŋaa ŋii di la wuo to Kirisito le a keŋ tuɔ-pula u teen.

6

¹ Tiŋtimii-la la sí tiŋ, la di Wia kala ní tiŋ. Nii wiaa laa sulma, ma sí leŋe di Wia lahorimɔ-la u si kene ma teen ŋaa wu-peiba.

² Wia titia bul wiin deen u teniŋ tuɔŋ. U si, “Bua-la le mi si cho ne mi jegile nii ma teen.

 Mi pema le ne.

Tapulii-la maa mi si cho,
 mi laama ta ne.”

Má bee na, jiniŋ ne ŋaa tapulii-la Wia sí che duu laama ta.

³ La bi che di la joŋ kuŋ-kala gere nuu-kala wonbiin le di ba sí wu-bɔŋ kala biinu a mu tige tiŋtimii-la la sí tiŋ le. La ŋaa Wia tiŋtinnaa ne.

⁴ Nii wiaa wii-na kala la sí ŋaa le, la yie dage ari la ŋaa ni-titiiba ne. La yie nina heeŋ ne a na wu-yiriba kala ma le, ama la yie faasa nyalime ne.

⁵ Ba yie ŋmoola a keŋla tɔ dia, niaa ŋaa taaweɪ la nyuŋ, la yie faasa titiŋ ne, la bi doŋ piŋ, losuŋ ma keŋla.

⁶ La yie dage ari la ŋaa Wia tiŋtinnaa ne, bee wiaa la bi disinniŋ kene. La jiŋ wiaa ne, a keŋ kenyiri, a keŋ zile, a keŋ Wia Diŋ-zɔŋ-la maa, a cho niaa ari Wia si chola nii.

⁷ La yie bul wutitii ne a keŋ dol-la Wia si pila a kaa titiŋ, a keŋ tuɔ-pula ma Wia sipaan. Tuɔ-pula-la nage huonuŋ ne la si vɔɔ laale la

na-diiŋ ari la na-gua nisaa ɛ a kaa ŋaa siri di la po la titia ɛ.

⁸ Niaa doŋsuŋ ka pila jirima, ka doŋsuŋ ma tutuusɛla. La hariŋ niaa doŋsuŋ bibesɛla ɛ, ka doŋsuŋ ma bul wu-boŋŋoo a titigɛla ɛ. Ba biina ari laa nyise niaa nɛ, ama wutitii nɛ la bubul.

⁹ Nuhuobiinee bila jin, ama Wia-na jinla nɛ. Niaa biina ari la suba nɛ, ama Wia teen la weye nɛ. Baa dogisɛla nɛ, ama ba bila kpua.

¹⁰ La tuoŋ yie chei nɛ, aŋ ka la jujuoɛ. La ŋaa summoo nɛ, ama la yie pe niaa ɛ di ba ma kuori Wia teen. La bi kuŋ-kala kenɛ, ama la nɛ tii kuŋ-kala.

¹¹ Ma Koriŋti niaa, la chaasa bul wutitii nɛ a pima. La bi wii-kala kaa fifaama.

¹² La choma nɛ, ma nɛ bila cho, ŋii nɛ tii ma bi che di la mal doŋo.

¹³ Ma nage mi biirin nɛ. Ŋii nɛ tii mii bul wiaa ŋla a pipima. Má len ma tuoŋ pulɛ a chola.

Pɔɔl chagile nialin si laa Yesu wiaa dii a mu tige nialin si bi Wia wiaa laa dii ɛ

¹⁴ Ma sí ma titia kaa mere nialin si bi Yesu wiaa laa dii ɛ. Ni-zoŋŋoo ari ni-boŋŋoo bi maga di ba mere doŋo ɛ. Pulumuŋ ari birimin bi jan wuo guoli doŋo ɛ.

¹⁵ Kirisito ari Sitaani bi jan wuo ken nii-bala, ŋii titia nɛ nii-la ma si laa Yesu wiaa dii ari nii-la si bi u wiaa laa dii, ma bi jan wuo tuto doŋo.

¹⁶ La ŋaa Wia-la si weye dia nɛ, u hela ɛ. Ŋ bi jan wuo juu Wia-dia a kpaare vuiaa dime. Ŋla nɛ Wia titia bul u tenin tuoŋ. U si, “Mi jan heba ɛ

a vivilli ba tuon̄.
 Mi ne jaŋ ɲaa ba Wia,
 di ba ma ɲaa mi niaa.
 17 N̄ii wiaa má liise ma titia nialin̄ si bi Yesu
 wiaa laa dii tuon̄,
 a hon̄ ma dun̄duŋ.
 Ma sí kialin̄ si keŋ disinnin̄ didigu.
 Ma ne ɲaa ɲii, ma jaŋ wuo kɔ mi teen̄.
 18 Mi jaŋ ɲaa ma Nyimma
 di ma ma ɲaa mi nanualaa ari mi toloo.”
 Wii-jaribakɔ ne bul ɲii.

7

¹ Mi naan̄bii-kpianaba, Wia si folo bul di u
 jaŋ ɲaa wiaa deen̄ba kala pila, má len̄ di la liise
 la titia disin̄-na kala le. Di la ne bi disin̄ kala
 ɲaa, ɲii jaŋ dage ari wutitii, la sen̄e fifá Wia ne.

Wialin̄ si ɲaa Pɔɔl tuon̄ tɔre

² Má chaasa pulle ma tuon̄ pila. La bi wii ɲaa
 cheima, la bi ma nyun̄ ma cheye, la bira bima
 gura maa.

³ Mi si bul wiin̄ deen̄, u bi naga ari mi si di
 ma cheye ne, beɛ wiaa mi laa sipaan̄ bula pima
 ari la choma ne. N̄ii wiaa, di miisin̄ ne, la kala
 jaŋ kenu, di suun̄ ma ne, la kala jaŋ suu.

⁴ La nyun̄ nyaasa ma wiaa ne. A tin̄ ma wiaa
 ne tii la bibigisi la titia le. Mi kala ne ɲaa
 tuotɔru. La na heen̄ ne kin̄ken̄, ama mi tuon̄
 faasa tɔre ne.

⁵ La si paala ku juu Masidoonia tin̄teen̄, la bi
 wiesee na. Wiaa juula worun̄. La yaraa le la na
 heen̄, la tuobiinaa le wiaa wiwalimela worun̄.

⁶ Njii ne la naanɓie kubala baa yire Taatis ko la teenɗ. U si ko njii, la tuɔŋ tɔre ne woruɗ. Wia ne pila tuɔtɔruɗ deenɗ. U ne yie ɗaa nialinɗ tuɔŋ si cheye na tuɔtɔruɗ.

⁷ U si ko njii dunɗuna dee bi leɗe la tuɔŋ tɔre. U bula pila ari ma kenu woruɗ, u ma tuɔŋ tɔre. U bira bula pila ari ma cho di ma nami, a bira bula pila ari wii-la mi si bula pima ɗaa ma tuɔŋ faasa chei ne, a bira bula pila ari ma cho mi wiaa ne. Njii wiaa mi tuɔ-chei-la miira birime tuɔtɔruɗ ne.

⁸ Tenɗ-la mi si ɗmuɗsa pima leɗe ma tuɔŋ cheye ne. Di ma tuɔŋ ne cheye maa, mi-na tuɔŋ bi cheye. Di ma tuɔŋ ne fa cheye a tinɗ tenɗ-la wiaa, mi jima ari ma tuɔŋ bi janɗ chei a dieni.

⁹ Ama leɗe mi tuɔŋ tɔrɔ ne, beɗe wiaa ma birima lii ma haacheɓa le. Ma siii to Wia ne tii ma tuɔŋ chei njii, ama ma saa bi tele.

¹⁰ Di Wia ne leɗe nuu tuɔŋ chei a tinɗ u haacheɓa wiaa, u tiina yie birima lii u haacheɓa-la le ne. Di u ne ɗaa njii, Wia laau ta. Ama di nuu tuɔŋ ne cheye ari dunia niaa tuɔŋ si cheye njii, u tiina bi janɗ kenɗ miisinɗ Wia teenɗ.

¹¹ Má bee na heɗe-la ma si na a tinɗ ma siii che di ma to Wia wonɓii-la wiaa. Leɗe ma fiɗeɗe siinɗ ne a didage ari ma bi wii cheye. Ma na baaniɗ ne a tinɗ wu-bomɔ-la ma si ɗaa wiaa. Fawulluɗ kenɗma. Ma chomi ne a fiɗeɗe siinɗ di ma nami. Ma ɗaa siri di ma dogise nialinɗ siii ɗaa wu-bonɗoo ma tuɔŋ. Ma daga ari ma bi wii-kala cheye.

¹² Njii wiaa tenɗ-la mi si ɗmuɗsa, u bi naga ari nii-la si ɗaa wiaa chei ne tii mi ɗmuɗse. Mi

bira bi ηmuηsa pi nii-la si na heeη a tiη ba si ηaa wii-la cheiu le. Ama mi ηmuηsa ne di ma dage Wia sipaanη ari ma chola ne.

¹³ Nii wiaa la tuoη piη di-bala ne. Taatis si ko ma teen, ma leηe u tuoη tore ne woruη. U tuobiinaa ma piη di-bala. Nii ne leηe la ma tuoη tore.

¹⁴ Mi bigisi mi titia le ne u sipaanη a tiη ma wiaa. Ama ma bi leηe hiisinη diimi. Nii ne wialinη kala la si bula pi Taatis a tigema le ma ku ηaa wutitii. Wialinη kala la si bula pima sene ηaa wutitii ne.

¹⁵ Taatis titia choma ne woruη. U na ηii ma sii to Wia niinη wialinη. Ma fá fawulluη aη kenu woruη, a zizilu woruη.

¹⁶ Mi tuoη tore ne, beε wiaa mi ηaa ma yarida ne kinkeη.

8

Wia niaa maga di ba pe nialinη sii to Wia le

¹ La naanbiirinη, laa che di ma jinη Wia si pe nialinη si laa Yesu wiaa dii aa hilimi Masidoonia tinteenη kala le ηii. Wia doluη le, niaa deenba tiη tinηin-zoηηoo ne.

² Ba faasa na heeη ne woruη. Heε-la magiseba ne woruη. Niaa deenba fa ηaa summoo ne, ama a tiη tuotoru-la wiaa ba si kene, kialinη mua ba si kene, ba joηo dii zile niaa le. Ba joηba kpikpaa nialinη si bi kene biri biri.

³ Mi jaη wuo bula pima ari niaa deenba, ba joη ku-dan ne pila di la joηo pi nialinη si ηaa summoo a guoli Wia niaa tuoη Jerusalem le. Ba

biru wasa jon a kii nii ne a pe pila, an hon ari na-hillinj.

⁴ Ba chaasa faasa sulla ne worun di la piba wonbiinj di ba ma wuo jon kiaa pipe Wia nialinj le.

⁵ La fa bi yiela di ba jan wuo pa a mage nla. Ba laa sipaan jon ba titia a pi Wia ne. U nii harinj le ne ba sei la ma niinj wiaa. Wia tuotorun le ne ba njaa nii.

⁶ Taatis ne suomo laa kiaa deenba ma teenj. Nii wiaa laa sulu, u si suomo nii, duu wuo kaa mu dere ma teenj.

⁷ Ma bi kun-kala che kika. Ma faasa kenj yarida. Ma wuo Wia wiaa bubul ne worun. Ma faasa kenj wu-jiminj, a fiese siinj di ma pe niaa le, an faasa chola maa. Laa che di ma faasa kenj zile ne a pe Wia nialinj le.

⁸ Mi bima fuga di ma jon kiaa pipi niaa. Niaa donsunj fiese siinj ne a cho di ba njaa kiaa kpikpaa niaa. Nii ne tii mii che di ma ma dage ari wutitii, ma sene cho niaa ne.

⁹ Ma jima, la Tiina Yesu fa kenj zile ne. An ka duu ku tuu dunia, u fa kenj kiaa ne worun Wia-janj le, ama a tinj ma wiaa u kenj u titia kaa njaa summu dunia le. U njaa nii di ma wuo tou le ne a kuori.

¹⁰ Mi kenj wii ne di mi bul a tige wiinj deenj le. Diiminj ne ma suomi di ma kiese kiaa pipi nialinj si njaa summoo a guguoli Wia niaa tuonj Jerusalem le. Ma ne laa sipaan a kiese kiaa di ba kaa mu pi Wia nialinj. Nii wiaa ma njaa mu na u diderinj.

¹¹ Ma fa njaa siri ne di ma kiese kiaa pipi

nialin si he Jerusalem le. Lεεε kialin ma si kiesa, má joŋo piba di la jin ari ma ŋaa wii-la ma fa síi che di ma ŋaa ne. Má piba a mage ŋii kala ma si kenε.

¹² Di nuu ne ŋaa siri duu joŋ kuŋ pi nuu, nii-la u si che duu joŋ ku-la pa jaŋ laa ku-la kala u si joŋo pu, ama u bi jaŋ laa a kii ŋii.

¹³ Ma si joŋ kialin pi nialin, mi bi si di ba ne miira kenŋ kiaa a yuge a ninii sima, aŋ ka di ma ne miira nina heεŋ.

¹⁴ Wii-la mi síi che ne ŋla, di ma kenŋ kiaa mage dɔŋɔ. Bua deenŋ le ma kenŋ kiaa yuge ne, aŋ ka ba bi kuŋ kenε. Ŋii wiaa, má peba le di ba na kialin ba síi che. U hariŋ le, di nialin ma ne ku kenŋ kuŋ, ba ma jaŋ peba le di ma kenŋ kialin ma síi che.

¹⁵ Ŋla ne ba bul Wia tenin tuon. Ba bula ari nialin kala si faasa paa boroboro-la si lii Wia-jaŋ ku tuu, ari nialin kala si paa mua mua, ba kala yie kaa kpaa a mage dɔŋɔ ne.

Pɔɔl tinŋ Taatis duu mu na Koriŋti niaa

¹⁶ Mii lɔlle Wia ne kinŋen ari u si lenŋ Taatis choma ari mi ma si choma ŋii.

¹⁷ U bi naga ari la si tinŋ Taatis duu ku laa kialin ma teenŋ ne tii u kɔ. U ma fa paala cho duu kɔ ma teenŋ ne.

¹⁸ La naanbii dɔŋ ma ne to Taatis hariŋ kukɔ. Nialin kala si laa Yesu wiaa dii aa hilimi jimɔ ne a tinŋ u síi bul Wia wu-zɔmɔ-la wiaa.

¹⁹ Ŋii ma dunɔŋa dee. Nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi tasi-la kala le ne liisu duu pela

le di la lilaa kialinj a pipe Wia niaa le. Nii daga ari la n̄aa siri ne di la peba le, di Wia yirinj yire.

²⁰ Nii wiaa la bi che di nuu-kala wuo na wu-bonj kala a bul, a mu tige kialinj la sii che di la kaa kpa a Wia niaa le, bee wiaa kialinj n̄aa ku-danj ne.

²¹ La bul nii, bee wiaa wii-na kala la sii n̄aa le, laa che duu n̄aa wu-zonj ne Wia ari nuhuobiinee pexe.

²² La naanjbii donj ma ne to ba harinj kuko. Wii-kala le la magisu ne a na ari u kenj wutitii. Leele u paala chaasa fiexe siinj ne worunj, bee wiaa u kenj yarida ma le worunj.

²³ Taatis-na n̄aa mi tinjinni donj ne. La duu kala ne tima pipima. Ka la naanjbii-la-na, baa n̄aa nialinj si laa Yesu wiaa dii aa hilimi tasi-la kala le tinjdaaraa ne. Baa tinj Kirisito tinjtinj n̄aa ne duu yirinj yire.

²⁴ La laa sipaanj bul ma wiaa piba ne, a bigisi la titia le a tinj ma wiaa. Ma dage nialinj si laa Yesu wiaa dii aa hilimi tasi-la le ari wialinj la si bula a tigema le n̄aa wutitii ne. Ma pe lenj di ba jinj ari ma choba ne.

9

¹ U bi maga di mi bul di ma jonj kiaa pipi Wia niaa si he Jerusalem le,

² bee wiaa mi paala jinj ari ma n̄aa siri ne di ma n̄aa nii. Nii wiaa ne tii mi bibigisi ma wiaa a pi Wia nialinj si he Masidoonia tinjteenj le. Mi bula piba ari nialinj si he Akaaya tinjteenj le n̄aa siri harinj jina-la di ba pe Wia niaa le. Ma si

fiese siin̄ nii, ma leŋe niaa yuge ne a ma cho di ba pe jon̄ kiaa pipi nialin̄.

³ Mi laa sipaan̄ titin̄ mi naan̄biirin̄ deen̄ba di ba ko ma teen̄, di ma wasa keŋ ma titia ari kialin̄ ma sii che di ma paa, ari mi si bul ma wiaa nii piba, di wialin̄ mi si bula a tigema le si pei ŋaa. La laa ma wiaa dii woruŋ a bula piba ari ma jan̄ che kialin̄ bil.

⁴ Di ba ne to ko a na di ma bi kialin̄ che bil, hiisin̄ jan̄ diila, a diima maa a tin̄ nii wiaa.

⁵ Nii ne tii mi biine duu maga di mi tin̄ mi naan̄biirin̄ deen̄ba di ba laa sipaan̄ ko mi le, di kialin̄ ma si bula ari ma jan̄ jon̄o pe Wia niaa le, di ma jon̄o he doŋo le, ka di mi-na ko. Nii jan̄ dage ari ma titia tuot̄oruŋ le ne ma ŋaa nii. Mi bi maa fuge di ma ŋaa nii.

⁶ Ma si wiin̄ deen̄ yu. Di ŋ ne jon̄ ku-doho mua duu, kialin̄ ŋ si jan̄ kuŋ bi jan̄ yuge, ama di ŋ ku-doho ne yuga di ŋ jon̄o duu, ŋ jan̄ kuŋ kiaa yuge.

⁷ Nuu-kala doluŋ si mage nii, u maga duu tia a mage nii ne. U maga duu pulle u tuon̄ a pi kialin̄, an̄ si saka saka ŋaa. U bi maga duu biine ari baa fugu ne duu pi kialin̄. Nuu-kala maga duu tia kiaa ari u tuot̄oruŋ le, bee wiaa Wia cho nii-la sii pa ari tuot̄oruŋ ne.

⁸ Ma si yu ari Wia keŋ doluŋ. U jan̄ wuo faasa pima kuŋ-kala ma sii che. U jan̄ paala faasa pima di ma kaa wase ma titia an̄ ka, a keŋ ku-kaanaa ma pe ma doŋsuŋ tin̄ŋaa le.

⁹ Nla ne ba bul Wia tenin̄ tuon̄. Ba si, “Zile tiina yie jon̄ kiaa jaase ne a pi summoo. U zile bi dere.”

¹⁰ Wia ne yie joŋ ku-doho a pi paara. U ne pi niaa kudiilee maa. Nii wiaa u jaŋ pima kiaa a leŋ di ba puŋa pe bua-na kala le. U si leŋe ma kiaa puŋa pipe nii, u jaŋ leŋ di ma ma keŋ zile kiŋkeŋ.

¹¹ Wia jaŋ leŋ di ma faasa keŋ kiaa. Di ma ne keŋ kiaa woruŋ, ma ma jaŋ faasa keŋ zile kiŋkeŋ. Di ba ne laa kialin ma si joŋo piba, ba jaŋ denne Wia.

¹² Kialin ma si joŋo pi Wia nialin, ma piba ba ku-cheelee ne nii. Nii wuo leŋ niaa yuge a denne Wia duu yirin yire.

¹³ Kialin ma si joŋo piba daga nii ma si naga ne. A tin ma wiaa, niaa jaŋ yuge a denne Wia, bee wiaa ma nii Wia wu-zomɔ-la si tige Kirisito le a tutoba maa. Nii dunɔɔŋa ma dee. Ba jaŋ denne Wia a tin kialin ma si joŋo dii zile, ba di nialin kala le.

¹⁴ Ba yie sul Wia pipima ne a cho di ba nama, bee wiaa tintin-zɔŋ ne Wia tin ma teen.

¹⁵ Laa lolle Wia a tin wu-bal-bal-la u si joŋo pila pei.

10

Pool bul wiaa a tige tintinŋaa u si timaa pi Wia

¹ Mi-na Pool titia nii che di mi bul wii pima. Mii sulma a tin Kirisito wiaa. U siaa ne fiela, ka u bira keŋ ken yiri maa. Ama niaa doŋsuŋ si, di mi ne he ma teen, mi yie pui ne gbele gbele, ama di mi tuo ma teen, mi nyuŋ yie duori ne wengem.

² Di mi ne ko ma teen, ma si leŋe di mi dage wu-duoruŋ, bee wiaa mi ŋaa yarida ari mi fa

jan̄ wuo dage wu-duorun̄ a pi nialin̄ si biina ari la ŋaa wiaa a ninage dunia niaa sīi ŋaa ŋii.

³ La he dunia ma le ne a yuyuo laalin̄, ama la bi yuo a ninage ŋii dunia niaa sīi yuo laalin̄.

⁴ La laali-yuori kiaa bi dunia kiaa ŋaa, ama ba lii Wia teen̄ ne a faasa ken̄ dolun̄, a wuo yigi dii-duorun̄ a lulo.

⁵ Nialin̄ si ken̄ ŋii-dolun̄ a ken̄ wiaa kaa lere, a ken̄ ba titia ma kaa yuyuge, ba bi la sipaan̄ wuo chin̄. La yie keŋeba di ba ku jin̄ Wia. La bira len̄ ba ken̄ ba tuobiinaa kala a to Kirisito niin̄ wiaa.

⁶ Di ma ne sene tuto Kirisito niin̄ wiaa worun̄, ŋii-na la jan̄ ŋaa siri a dogise nialin̄ si bi u niin̄ wiaa ka to.

⁷ Má suri ma siaa worun̄. Di nuu ne biina ari u ŋaa Kirisito nuu ne, u tiina maga duu jin̄ ari la ma ŋaa Kirisito niaa ne.

⁸ Di mi ne faasa bigisi mi titia le mua a mu tige dol-la Wia si joŋo pila, la bi wii cheye, bee wiaa Wia joŋo pila di la kaa wasema ne. U bi si di la kaa cheima. Ŋii wiaa hiisin̄ bi jan̄ wuo ken̄mi.

⁹ Mi bi che di ma biine ari mi yie ŋmunŋe tennin̄ pipima di mi jon̄ fawullun̄ a hema le.

¹⁰ Mi jima ari ma doŋsun̄ yie bul di wialin̄ mi si yie ŋmunŋe mi tennin̄ tuon̄ a piba, ba dolie ne an̄ pe hei, ka mi titia ŋaa ni-pugu. Di mi níi bul Wia wiaa maa, mi yie nage ari mi bi wu-bulun̄ jin̄.

¹¹ U maga di ni-yiriba-la jin̄ ari wialin̄ la si yie bul tennin̄ tuon̄, di la ne bi kpaga, di la ne kpaga maa, wialin̄ titia ne la jan̄ bul.

¹² La bi che di la biine ari la di niaa dönsun mage döno ne. La bira bi che di la kenj la titia mimagise nialinj sii dage ba titia. Di niaa deenba nii pagise döno a kenj ba titia mimagise döno, ba bi wu-jiminj kene.

¹³ La bi janj faasa bigisi la titia le a kieli, ama la janj bigisi mage nii Wia si jonjo pila, u ne leje la ku bul u wiaa pima.

¹⁴ Nii wiaa, di la ne ku bul Wia wiaa pima, la bi nja kikieli, bee wiaa la ne nja nialinj si laa sipaan kenj Kirisito wu-zomö-la kaa kö bula pima. Di la ne fa bi ma teenj kö, anj bibigisi la titia le nii, la fa naga la bigisi la titia le a kikieli ne.

¹⁵ La bi la titia le bigisi a kikieli a tinj tintimii-la niaa dönsun sii tinj. Ama la laa dii ari ma si waa ma yarida le nii, tintimii-la la si janj tinj ma teenj ma janj puja pe.

¹⁶ Di nii ne china, la janj wuo bul Wia wu-zomö-la lere-la si paala kielima mu sipaan. La bi che di la bibigisi la titia le lee-la nuu döno sii tinj u tintinjaa.

¹⁷ Wia teninj wiaa tuonj ba si, nii-la kala sii bigisi u titia le, u maga duu bibigisi a mu titige Wia dolunj le ne.

¹⁸ Nii-la sii biinu ari u maga di Wia liisu duu tima pupu, Wia bi janj liise tiina, ama Wia titia yie liise nii-la kala u sii che duu tima puu ne.

11

Pööl bul wiaa a tige nialinj si nyia wiaa bul ari ba ne nja Yesu nanzöba

¹ Mii sulma di ma keŋ kenyiri a nii mi teenj. Di mii bul wu-tɔɔ maa, má jegile nii mi teenj.

² Wia tuɔŋ sí wiima le nii, nii titia ne mi ma tuɔŋ wiwiima le. Ma nage ha-tolo-la si bi disinnij kene ne mi joŋo pipi bala. Ma bala ne ŋaa Kirisito.

³ Ama fawulluŋ keŋmi ne, beɛ wiaa ma bi jan wuo to Kirisito ari tuɔ-bala. Ari diminj si nyise Hawa ari u wu-jiminj nii, nii titia ne baa nyisema maa di ma sí Kirisito to ari tuɔ-bala ari wutitii.

⁴ Mii bul ŋla, beɛ wiaa di nuu dɔŋ ne bira kɔ ma teenj a bira bul wu-tanii a mu tige Yesu le, koo di ma ne bira na diŋ-wogo aŋ leŋ Wia Diŋ-zɔŋ-la ta, koo di ma ne bira nii wu-wogo maa, ma yie via Wia wu-zɔmɔ-la ta ne aŋ sei wu-wogusu-la lima lima.

⁵ Mi biina nanzɔɔ deŋba si joŋ ba titia ari ba ne kii nuu-kala, ba bimi le kpia.

⁶ Ama di mi ne paala bi wiaa wuo bul maa, mi jinj wiaa ne. La chaasa bul wiaa deŋba pima ne.

⁷ Bua-la le mi si bul Wia wu-zɔmɔ-la pima, mi bi kuŋ-kala laa ma teenj. Mi keŋ mi titia muuri ne di ma wuo yuge. Ma biina mi si ŋaa nii, u ŋaa wu-bɔŋ neɛ?

⁸ Nialinj si laa Yesu wiaa dii aa hilimi a he tasiŋ dɔŋsuŋ le ne faa pimi kialinj mi fa sí che bua-la le mi si he ma teenj a titinj.

⁹ Bua-la le mi fa si he ma teenj, di mi níi che kuŋ-kala, mi ha bi bula pima kuŋ-kala di ma pemi le. La naanbiiri-la fa si he Masidoonia tinteenj le ne faa pimi kialinj kala mi fa sí che.

Mi fa bi cho di mi laa kuᅇ-kala ma teenᅇ. Mi saa bi che di mi laa kuᅇ-kala ma teenᅇ.

¹⁰ Mi keᅇ Kirisito wutitii-la ne. Ama mi jaᅇ bigisi mi titia le a leᅇ di Akaaya tinᅇteen kala nii wii-la.

¹¹ Beᅇ ne tii mi bul ᅇii? Ma biina ari mi bima cho neᅇ? Ai, Wia titia jima ari mi choma ne.

¹² Mi sí tinᅇ mi tinᅇtinᅇaa aᅇ bi kuᅇ-kala ka che ma teenᅇ ᅇii, mi ha jaᅇ ᅇinᅇaa ᅇii. Niaa doᅇsunᅇ he dime a bibigisi ba titia le ari la di ba ne to weᅇ-bala a titinᅇ tinᅇtinᅇaa. Mii che di mi ᅇaa ᅇii, di ba sí wuo na wonᅇiinᅇ a bul ᅇii.

¹³ Niaa deenᅇba nyia wiaa ne ari ba ᅇaa Kirisito nanᅇzooba ne. Ba bira nyise niaa ne ba tinᅇtinᅇaa le. Ba yie fugi a keᅇ ba titia birime ari ba ᅇaa Kirisito nanᅇzooba ne.

¹⁴ U ᅇii saa bi wu-kpuᅇkpere wii ᅇaa, beᅇ wiaa Sitaani ma keᅇ u titia a nage duu ᅇaa Wia tinᅇdaaru ne si keᅇ pulumunᅇ ko dunia.

¹⁵ U saa bira bi wu-kpuᅇkpere wii ᅇaa di Sitaani tinᅇtinᅇaa ne keᅇ ba titia ᅇaa a nage nialinᅇ si keᅇ tuo-pula a tima pipi Wia. Ba si tima mage ᅇii, ᅇii ne Wia jaᅇ doᅇgiseba a mage.

Pool si na heᅇ ᅇii a tinᅇ u si ᅇaa Yesu nanᅇzoo

¹⁶ Má leᅇ di mi bira bula pima ari nuu-kala sí biina ari mi ᅇaa ni-yaari ne. Ama di ma ní che di ma joᅇmi ari mi ᅇaa ni-yaari, mi jaᅇ wuo bigisi mi titia le muapilii.

¹⁷ Wialinᅇ mi sí bul, ni-yaari wiaa ne mii bul. Mii bigisi mi titia le ne. Mi jima Kirisito bi jaᅇ bigisi u titia le ᅇii.

18 Niaa yuga a bibigisi ba titia le a tiŋ dunia kiaa wiaa. Nii wiaa mi ma jaŋ bigisi mi titia le.

19 Ma keŋ wu-jimiŋ ne a wuo sisei wialiŋ ni-yaaraa sii bul.

20 Di nuu ma ne keŋma birime u yosuŋ, koo di u ne keŋ ma kiaa kala lilaa, koo di u nii gurema, koo di u ne leŋe ma ŋŋaa wialiŋ u sii che, koo u ne fallema, ma yie tore ma niŋ ne.

21 Hiisiŋ keŋmi ne a tiŋ wiŋ deeŋ mi sii che di mi bul le. La-na fa bi doluŋ keŋe di la ŋaa wiaa deeŋba ma le. Ama di nuu nii bigisi u titia le a tiŋ wii wiaa, mi ma jaŋ wuo bigisi mi titia le a tiŋ wii-la wiaa. Ama mi haa bul wiaa ari ni-yaari ne.

22 Ba ŋaa Hiiburu timma nee? Mi ma ŋaa doŋo ne. Ba ŋaa Iziral timma nee? Mi ma ŋaa doŋo ne. Ba ŋaa Abiraham doho niaa maa, mi ma ŋaa doŋo ne.

23 Ba ŋaa Kirisito tiŋtinnaa maa, mi ma ŋaa doŋo ne. Mi ne paala kiiba. Mi ne paala fiŋe siŋ a tiŋ kiŋkeŋ. Ba keŋmi kaa to dia a yuge ne. Ba si ŋmoomi, mi bi u niŋ jiŋ. Mi fa si ka mua di mi suba maa, mi biba ma niŋ jiŋ. Mii bul wiaa deeŋba kala ari mi nyuŋ tuo.

24 Naanŋsiŋ bunŋ ne Juu tiŋŋaa keŋmi a viire ari kpaasa naanŋsiŋ mara ari fii ari nibi.

25 Naanŋsiŋ butori ne ba joŋ chiba a viiremi. Bua kubala le ba yageŋmi ari tabiaa. Mi si juu liŋ daborusuŋ a viven, butori ne liŋ daborusu-la chei liŋ tuŋ, chee doŋ mi he liŋ tuŋ wiiheye ari titaŋiŋ kala a ninerike di mi lii.

26 Mi si venee ven woŋbiŋ ŋii, mi na heeŋ ne

woruŋ. Mi na heeŋ lii-libisiŋ tuoŋ. Mi na heeŋ gaaraa ma nisiŋ le. Mi na heeŋ mi titia niaa nisiŋ le, mi na heeŋ nialiŋ si bi Juu tiŋŋaa ŋaa nisiŋ le, mi na heeŋ ta-balaa le, mi na heeŋ giri-bine ma tuoŋ, mi na heeŋ mugi-baliŋ tuoŋ, mi na heeŋ nialiŋ si nyia wiaa ari ba ŋaa la naaŋbiiriŋ nisiŋ le.

²⁷ Mi tima ne a faasa tiŋ woruŋ a na heeŋ. Tapulaa yuga mi si bi doŋ pina, losuŋ ari lii-nyuasuŋ ma keŋmi, mi paala bi kudiilee keŋe di mi dii, a keŋ yaribiree, waariŋ kpumi.

²⁸ Di mi ne paala leŋ wiaa deeŋba kala ta, mi yie bibiine wiaa doŋsuŋ ne. Tapulii-na kala nialiŋ si laa Yesu wiaa dii aa hiliimi leree kala, ba wiaa ne mi yie bibiine.

²⁹ Di nuu ne bi doluŋ keŋe, mi ma bi doluŋ keŋe. Di ba nyise nuu duu ŋaa wu-boŋ maa, mi tuoŋ yie faasa chei ne.

³⁰ Di mi nii che di mi bigisi mi titia le maa, mi jaŋ bigisi mi titia le a tiŋ kialiŋ si daga ari mi bi doluŋ keŋe.

³¹ Wia si ŋaa la Tiina Yesu Nyimma, u yiriŋ jaŋ yire deeŋ deeŋ. U jima ari mi bi wiaa nyia.

³² Mi fa si he Damaasikas le, bua-la le di baal kubala baa yiyire Ariitas ne dii ba kuoruŋ. Nii ne kuoro Ariitas pi nii-la si chiŋ tiŋtee-la kuori-baliŋ nyuŋ woŋbiin di ba po taŋ-la boiŋniin a keŋmi.

³³ Ama ba joŋmi a he sim-baliŋ tuoŋ, a joŋmi to tokoro ta jeeŋ hariŋ. Nii ne mi wuo lel u nisiŋ le, u chemi ka.

12

Pɔɔl na wiaa ari duosoo tuɔŋ

¹ Mi si bigisi mi titia ɛ, ɲii bi jaŋ pɛmi ɛ, ama mi ha jaŋ bigisi mi titia ɛ a bul wialinɲ Wia si leŋe mi na ari duosoo tuɔŋ, ari wialinɲ u si joŋo dagemi.

² Mi jinɲ baal kubala fa si laa Kirisito wiaa dii. U jisinɲ fii ari banɛɛ nɛ ɲla Wia si guu joŋu kaa jil u jaŋ di-bolii-la, a dagu wiaa yugɛ, aŋ miira kɛnu kaa ku tuu ta. Di Wia joŋ u dima nɛ koo u yaraa kala ma nɛ, mi bi jinɲ. Wia nɛ jima.

³ Mi jima ari baala deɛŋ Wia guu joŋu kaa jil Wia-jaŋ di-zɔŋ-la ba sii yirɛ Paradaas nɛ. Di Wia joŋ u dima nɛ koo u yaraa kala nɛ, mi bi jinɲ. Wia nɛ jima.

⁴ Wialinɲ u si nia, nuhuobiinee paala bi jaŋ wuo bulba. U bi maga di ba bulba maa.

⁵ Mi jaŋ bigisi baala deɛŋ ɛ, mi-na bi mi titia ɛ wuo bigisi. Ama di mi nii bigisi mi titia ma ɛ, mi jaŋ bigisi mi titia ɛ a mu tigɛ kialinɲ si daga ari mi bi doluŋ kɛnɛ ɛ.

⁶ Di mi nii che di mi bigisi mi titia ɛ maa, mi bi jaŋ bul wu-yaayasinɲ. Mi jaŋ bul wutitiiba. Ama mi bi jaŋ wuo bigisi mi titia ɛ, di nuu-kala sii wuo na wonɲiinɲ a biine ari mi kii ɲii mi si maga a tinɲ wialinɲ ba si na mi teenɲ, koo a tinɲ wialinɲ ba si nia di mii bul ɛ.

⁷ Wu-kpuŋkperisi-la kala Wia si joŋo dagemi fa jaŋ wuo ɲaa di mi bigisi mi titia ɛ. Di mi sii wuo na wonɲiinɲ a bigisi mi titia ɛ, u naga kuŋ nɛ ba joŋo tɔmi. U wiwii ari sɔɔŋ si to niaa u wiwii ɲii. U fa naga Sitaani nɛ tinɲ ku-la duu ko

mi teen a walimemi di mi sí wuo na wonɓiinj a bigisi mi titia le.

⁸ Mi yaraa síi wii nii, nii ne mi sul Wia naansiinj butori duu leɗ di mi yaraa fiɛɛ.

⁹ Nii ne Wia bula pimi a bul, “Mi zile yuga kinkeɗ ɗ teen, nii wiaa nialinj si bi dolun kene ba titia le, mi yie jon dolun piba ba kaa titinj mi tinɗinɗaa a dɛɛ.” Nii wiaa mi tuɗɗ tɔɔ ari mi si bi dolun kene mi titia le. Mi saa jan bigisi mi titia le a tinj mi si bi dolun kene wiaa, di Kirisito dol-la wuo hemi le a titinj.

¹⁰ Nii-na a tinj Kirisito wiaa mi tuɗɗ tɔɔ ari mi si bi dolun kene mi titia le. Ba yie tutuusɛla. La yie nina hɛɛɗ ne. Ba yie to naasin dudɔgisɛla. La yie nina wu-yiriba kala ma le. Di mi bi dolun kene, Wia pimi u dolun.

Koriŋti niaa wiaa wii Pɔɔl

¹¹ Mii bul wiaa ari mi ɗaa ni-yaari ne. Ma ne saa fugemi he nii le. Ma ne fa maga di ma bibesemi le. Mi jima ari mi bi nuu ɗaa, ama nanɗɔɔba-la si jon ba titia ari ba ne kii nuu-kala, ba bimi kpia.

¹² Mi nyalima ne worun a wuo tinj ma teen. Wialinj kala mi si ɗaa, wu-magilaa ari wu-kpunɗkperisi-la ari wialinj kala mi si ɗaa Wia Diɗ-zɔɗ-la dolun le daga ari mi sene ɗaa Kirisito nanɗɔɔ-titii ne.

¹³ Wialinj mi si ɗaama le, ba titia ne mi ɗaa nialinj si laa Yesu wiaa dii aa hilimi lee-kala le. Wii-la dunɗunɗa mi si bi ɗaama le ne ɗla: Mi bima walima di ma pimi kialinj mi síi che. Mi saa sulma di ma jon wiinj deen chemi.

14 Tori ne ɲla mi si ɲaa siri ne di mi ku nama. Di mi ne kɔ, mi bi jaɲ walimema di ma pimi kuɲ-kala. Mi bi ma kuɲ-kala ka che. Ma titia ne mi chiche, beɛ wiaa haɲbiisinj bi jaɲ wuo che kiaa bil ba nyimmaba ari ba naaɲba le. Ama haɲbiisinj nyimmaba ari ba naaɲba ne maga di ba che kiaa a bil ba biirinj le.

15 A tinj ma wiaa mi paala faasa cho ne di mi keɲ kuɲ-kala mi si keɲe ari mi doluɲ a tima pima. Nii wiaa, di mi ne choma kinkeɲ, u maga di ma ma chomi ne, ama ma bimi cho kinkeɲ.

16 U ɲaa wutitii ne ari mi bima walima di ma pimi kuɲ-kala, ama ma bula ari mi nyisema laa ma kiaa ne.

17 Mi tinj niaa ne ba kɔ ma teenj. Ma biina ari mi tinjba di ba ku laa ma kiaa neɛ?

18 Mi ne tinj Taatis duu kɔ ma teenj. La naaɲbie doɲɔ ma ne to u harinj kuko. Taatis si kɔ ma teenj, u girima laa ma kuɲ neɛ? Wii-kala la sii ɲaa le, la di Taatis niin ɲaa kubala ne. La kala ka to weɲ-bala ne.

19 Wialinj kala la sii bul, ma jaɲ biine ari laa bul nii di la laa la titia ma teenj ne. Nii dee. La he Kirisito le ne aa bul wialinj Wia sipaanj. Mi naaɲbii-kpianaba, laa bul wiaa deenba kala di la wuo pema le di ma waa wialinj ma si laa dii le.

20 Fawulluɲ keɲmi ne di ɲ bi pɔɔ mi jaɲ ku nama, di mi si cho di ma nage nii, di ma bi nii naga, ma ma jaɲ na di mi ma bi nii ma si cho naga. Mi boye ka jonj ari mi ne kɔ, mi jaɲ nama di maa yuo yuosuɲ, a keɲ yaribierinj, a nina baaninj doɲɔ nyuɲ, a to ma tuɔtɔre wu-ɲaalaa,

a chichei dɔŋɔba yirin, a gigaa dɔŋɔ harin, a keŋ siiduon, a bi nii-bala kenɛ.

²¹ Mi fá fawullun di mi nɛ bira kɔ ma teen, Wia jan leŋ di mi tuɔŋ chei ma nyun a tin ma haacheba wiaa. Ma ha bi birima liiba ɛ. Niaa yuga a hɛ ma tuɔŋ a ŋaa haache wiaa, aa ŋaa disinnin, aa ŋaa wu-liilin, a gɔllɔ chiche niaa haalaa, a bi birima liiba ɛ. Di mi nɛ kɔ ma teen, mi jan yel a tin ma haacheba wiaa.

13

Pɔɔl bira chagile KorinȚi niaa a chuɔleba

¹ Naan̄siin butori nɛ ŋla mi sii kɔ ma teen di mi nama. Di mi nɛ kɔ, di ma kuŋ-kala nɛ biina ari u dɔŋɔ tiina ŋaa wii chei u chiche u bul u teen, u maga di u keŋ siada tinŋaa balia koo batori.

² Mi si kɔ ma teen liamin ɛ, mi kpurise nialin si ŋaa haache digilaa nɛ. Mii che di mi bira kɔ ma teen torimun ɛ ŋla, ŋii nɛ mi chiche di mi bira kpurise ba digilaa, ari di mi nɛ kɔ, mi bi jan taba.

³ Maa che di ma jin ari Kirisito hemi ɛ nɛ a bubul wiaa. Ma ma jan na di u keŋ dolun nɛ ma teen, a wuoma maa wii-kala ɛ.

⁴ Ba kpaasu mɛrɛ daa-gɛsɛɛ nyun a nage ari u fa bi dolun kenɛ. Ama Wia dolun ɛ u sie a keŋ miisin. La hɛ Kirisito ɛ nɛ. Ŋii wiaa la bi dolun kenɛ la titia ɛ. Kirisito si weye ŋii a keŋ miisin Wia dolun ɛ, ŋii titia nɛ la ma jan keŋ miisin Wia dolun ɛ a titin ma teen.

⁵ Má beŋ ma titia ɛ a pɛ mimagise ma titia, a na di ma nɛ chin ma yarida naan ɛ. Ma bi jin

ari Yesu Kirisito hema ɛ nɛɛ? Di ma nɛ bi jin duu hema ɛ, ɲii-na ma tele nɛ ɲii.

⁶ Mi kɛɲ yielaa ari ma jaɲ na di la-na bi tele.

⁷ La sul Wia pipima di ma sí wii-kala ɲaa chei. U bi naga ari laa che di la dage ari la-na ɲaa woruɲ nɛ, ama di ma nɛ paala biine ari la tele maa, laa che di ma wuo ɲiɲaa wialin sí to wonɲiin nɛ,

⁸ bɛɛ wiaa la bi jaɲ wuo lii wutitii-la harin. Ama la chin wutitii-la ɛ nɛ.

⁹ Di la nɛ bi doluɲ kɛnɛ maa, la yie jujuɔsɛ nɛ a tin dol-la ma si kɛnɛ wiaa. Wii-la la si sul Wia chiche nɛ, di ma yarida wasa dol Kirisito wiaa ɛ.

¹⁰ Lɛɛɛ mi tuo ma teen, ɲii nɛ tii mi ɲmuɲsɛ tenin pipima. Di mi nɛ kɔ ma teen, mi che di mii dage dol-la la Tiina Wia si joɲo pimi ma teen. U joɲ dol-la pimi di mi kaa pɛma ɛ nɛ di ma wasa dol. U bi si di mi kaa cheima.

¹¹ Mi naanɲiirin, mi tenin diderin nɛ ɲla. Ma jaɲ hɔɲ woruɲ. Má kɛɲ ma titia woruɲ, má jegili wii-la mi si bula pima, má kɛɲ nii-bala dɔɲɔ ɛ, má ɲaa sima dɔɲɔ teen. Di ma nɛ ɲaa ɲii, Wia-la si cho niaa jaɲ hɛ ma teen a len di ma hɔɲ ari yarifielaa.

¹² Má kɛɲ tuo-bala a guori dɔɲɔ a chuchuoɛ dɔɲɔ.

¹³ Wia niaa kala chuɔɛma.

¹⁴ Laa sul la Tiina Yesu Kirisito duu lahorimo hema ɛ, di la Nyimma Wia ma choma, ka di Wia Din-zɔɲ-la ma len di ma ɲaa kubala. Ami.

**Yesu Kiristito Wu-Zɔŋŋɔɔ (Ghana)
Sisaala-Tumulung NT Ghana**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sisaala, Tumulung)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 May 2026 from source
files dated 29 Jan 2022
b3eb8618-120f-5a96-8c1c-1dbc16914330